

Rechtbank van eerste aanleg te Brussel 27ste kamer

10 september 1996

Rechter: Dhr. Bellemans
Advokaten: mrs. Valgaeren en Lybeer

1. **BURGERLIJKE RECHTSPLEGING – Cautio iudicatum solvi – Voorwaarden – 2. Internationaal Procesrecht – Exequatur- Buiten verdrag – Herziening ten gronde**

1. *De in de artikelen 851 en 852 Ger. W. bedoelde borgtocht dient in limine litis te worden gevraagd en kan alleen door een Belgische verweerder worden opgeworpen.*
2. *In het kader van de exequaturprocedure behoort het niet tot de bevoegdheid van de aangezochte rechter om te oordelen of de oorspronkelijke rechter misleid werd.*

1. *Le cautionnement prévu par les articles 851 et 852 du Code judiciaire doit être exigé in limine litis et peut être invoqué uniquement par le défendeur belge.*
2. *Lors d'une procédure d'exequatur il n'appartient pas au juge de vérifier si le juge originaire a été induit en erreur.*

■ ■ ■

W. I. F.

Overwegende dat eiseres vordert dat in België uitvoerbaar wordt verklaard het vonnis op 23 maart 1993 gewezen door de Family Court van de Staat New York (V.S.) en waarbij o.a. verweerder werd veroordeeld tot de betaling aan eiseres van een onderhoudsbijdrage van US\$ 536 per maand voor het minderjarig kind van de partijen J. (geboren te New York op 8 september 1988) en van een onderhoudsgeld voor haarzelf van US\$ 250 per maand.

Overwegende dat verweerder in hoofdorde de *exceptio iudicatum solvi* aanvoert en vraagt dat eiseres zou veroordeeld worden tot het storten van een borgtocht van minstens 50.000 F.

Overwegende dat te dien einde in artikel 851 Ger. W. o.a. uitdrukkelijk bepaald wordt:

- dat de borgstelling dient gevraagd te worden "voor enige exceptie" terwijl verweerder reeds geconcludeerd heeft in verband met zijn verzoek tot taalwijziging,
- dat de borgstelling dient gevraagd te worden door de "Belgische verweerder" terwijl deze verweerder de Chinese nationaliteit heeft;

Overwegende dat twee essentiële voorwaarden voor de borgstelling niet werden in acht genomen en dat de *exceptio iudicatum solvi* dan ook dient te worden geweigerd.

Overwegende dat tussen België en het land waar het vonnis gewezen werd, nl. de Verenigde Staten, geen specifiek verdrag gesloten werd en dat derhalve de bevoegdheid van deze rechtbank in verband met vorderingen tot uitvoerbaarverklaring van beslissingen door buitenlandse rechters gewezen in burgerlijke zaken bepaald en omschreven wordt in artikel 570 Ger. W.;

Overwegende dat in artikel 570 Ger. W. bepaald wordt dat na onderzoek van het geschil zelf, dit laatste dient getoetst te worden aan vijf criteria;

Overwegende dat dit onderzoek enkel tot gevolg kan hebben dat de buitenlandse beslissing geheel of gedeeltelijk of niet helemaal uitvoerbaar wordt verklaard in België;

Overwegende dat de Belgische rechter in het geschil geen nieuwe beslissing ten gronde kan nemen en dat zijn mogelijkheden tot beoordeling van het buitenlandse vonnis beperkt worden tot de vijf criteria vervat in artikel 570 Ger. W.;

Overwegende dat wanneer het vonnis, dat op 23 maart 1993 werd gewezen door de Family Court van de Staat New York, getoetst wordt aan de vijf criteria van artikel 570 Ger. W. o.a. blijft:

- de vereisten gesteld voor de authenticiteit van de overgelegde uitgifte van het vonnis werden in acht genomen aangezien de uitgifte verzegeld is van een apostille afgeleverd en ondertekend door de bevoegde overheid van de Staat New York en dit overeenkomstig het Verdrag van Den Haag van 5 oktober 1961 (artikel 570.5°)

- het vonnis werd 1) op 24 maart 1993 op een geldige wijze ter kennis gebracht aan de toenmalige raadsman van verweerder, 2) op 21 november 1994 bij exploit van gerechtsdeurwaarder V. te Brussel op regelmatige wijze ter kennis gebracht aan verweerder op zijn verblijfplaats in Anderlecht.

Verweerder heeft binnen de dertig dagen na de betekening geen hoger beroep ingeleid zodat het vonnis overeenkomstig artikel 1113 van het Wetboek van Familierecht van de Staat New York in kracht van gewijsde is gegaan;

Bovendien was en is het vonnis overeenkomstig artikel 1114 van hetzelfde wetboek uitvoerbaar bij voorraad; er dient vastgesteld te worden dat de voorwaarden van artikel 570.4° werden in acht genomen;

- in het vonnis heeft de Family Court van de Staat New York haar bevoegdheid onderzocht en bepaald op grond o.a. van de toenmalige woonplaats van het kind en van huidige eiseres op het grondgebied van de Staat New York zodat de voorwaarden van artikel 570.3° in acht werden genomen;

- in de consideransen van het vonnis wordt o.a. vermeld dat huidige verweerder verscheidene malen heeft geschreven naar de rechtbank, ontvangend heeft bevestigd van de dagvaarding en tijdens een deel van de rechtszaak werd vertegenwoordigd door een advocaat;

Huidige verweerder toont niet aan dat hij niet de financiële middelen had om zijn verweer te organiseren. Bovendien wordt dit argument weerlegd door het feit dat hij wel voldoende financiële middelen had om een echtscheidingsprocedure te voeren in de Chinese Volksrepubliek;

Huidige verweerder weet zijn andere beweringen in verband met de schending van zijn rechten van verdediging niet te staven zodat dient vastgesteld te worden dat artikel 570.2° werd in acht genomen;

- in het kader van een executieprocedure behoort het niet tot de bevoegdheid van deze rechtbank om te oordelen of de Family Court van de Staat New York werd misleid door huidige eiseres o.a. in verband met haar financiële middelen en de wijze waarop zij haar hoederecht uitoefent over het minderjarig kind, overigens worden de beweringen van verweerder dienaangaande niet bewezen;

Aangezien bij arrest van 5 januari 1994 van het Hof van Beroep van Shanghai de echtscheiding tussen partijen werd toegestaan op verzoek van huidige verweerder en - dit arrest in kracht van gewijsde is gegaan - aan huidige eiseres in dit arrest geen onderhoudsgeld werd toegekend, kan huidige eiseres op grond van het vonnis van het Staat New York slechts tot 5 januari 1994 aanspraak maken op onderhoudsgeld.

Het arrest van het Hof van Shanghai dat voor het kind eveneens een onderhoudsbijdrage bepaalt, heeft daarbij bijklaar rekening gehouden met het vonnis van de Family Court van New York;

Uit wat voorafgaat blijkt dat het litigieus vonnis en de eraan voorafgaande procedure geen elementen bevatten die strijdig zijn met de beginselen van openbare orde of met de regels van het Belgisch publiek recht;

OM DEZE REDENEN,

Verklaart uitvoerbaar in België het vonnis op 23 maart 1993 gewezen in de Family Court van de Staat New York en waarbij verweerder werd veroordeeld tot de betaling van een onderhoudsbijdrage voor het minderjarig kind;

Verklaart ditzelfde vonnis uitvoerbaar in zoverre verweerder werd veroordeeld tot de betaling aan eisers van onderhoudsgeld voor haarzelf;
Zegt voor recht dat deze veroordeling slechts tot 5 januari 1994 mag uitgevoerd worden;
(...)

Noot Over de *cautio judicatum solvi* en de herziening ten gronde

Patrick WAUTELET

Buitenlandse beslissingen zijn niet van rechtswege uitvoerbaar in België. Dwanguitvoering van een buitenlands vonnis in België veronderstelt immers steeds een *exequatur*. Wanneer het *exequatur* door een vreemdeling gevraagd wordt, kan hem bovendien de exceptie van borgstelling (*exceptio judicatum solvi*) tegengeworpen worden. Dit mocht eiseres in het voorliggend geval ondervinden. Zij wenste het *exequatur* te bekomen van een vonnis uitgesproken door de Family Court te New York. Deze rechtbank had verweerder, haar vroegere echtgenoot, veroordeeld tot betaling van onderhoudsgeld ten voordele van eiseres en haar kind. Een bijkomende complicatie was dat beide partijen Chinese onderdanen waren. Vooraleer te komen tot de eigenlijke *exequatur*-procedure diende de rechtbank zich uit te spreken over de exceptie van borgstelling.

Exceptie van borgstelling van de vreemde eiser

Een Belg die door een vreemdeling in België gedagvaard wordt, kan van deze een borgstelling eisen (art. 851 Ger. W.). Deze *exceptio judicatum solvi* is bedoeld om zekerheid aan de verweerder te verschaffen voor de betaling van de uit het geding voortvloeiende kosten en schadevergoeding waartoe de buitenlandse eiser kan worden veroordeeld.¹ De exceptie voorkomt m.a.w. lichtzinnig procederen door vreemde eisers.

De borgstelling wordt nog zelden opgelegd. In tal van verdragen heeft België, op basis van de verdragswederkerigheid, buitenlandse onderdanen vrijgesteld van de *cautio judicatum solvi*.² Dit is o.a. het geval voor het Belgisch-Amerikaans verdrag,³ dat in casu evenwel niet toepasselijk was aangezien eiseres noch verweerder de Amerikaanse nationaliteit bezaten. Ook het EEG-verdrag, dat de exceptie afschaft (art. 45), kwam hier niet ter sprake. In afwezigheid van

1. Cass., 4 oktober 1965, *R.W.*, 1966-67, 1172 en *J.T.*, 1966, 148.
2. Zie o.a. het Haags verdrag van 1 maart 1954 betreffende de burgerlijke rechtsvordering, Wet 28 maart 1958. Zie ook de lijst van verdragen in J. ERAUW, *Bronnen van Internationaal Privaatrecht*, Deventer, Kluwer-Gandavus, 1997, nr. 515 e.v.; zie eveneens A. KOHL, "Caution judicatum solvi et conventions internationales", noot onder Kh. Charleroi, 8 februari 1994, *J.L.M.B.*, 1995, 26-29; de algehele afschaffing van de borgstelling werd overwogen bij de invoering van de Vreemdelingenwet van 15 december 1980. Uiteindelijk werd de *cautio* behouden om als drukingsmiddel te dienen: men ging art. 851 Ger. W. gebruiken om de opheffing van de *cautio* in bilaterale verdragen op te dingen.
3. Verdrag van Vriendschap, Vestiging en Scheepvaart tussen het Koninkrijk België en de Verenigde Staten van 21 februari 1961, Wet 30 juni 1963, *B.S.*, 21 september 1963; voor een toepassing zie Brussel, 26 juni 1985, *Pas.*, 1985, II, 166.

verdrag kan het opleggen van een borgstelling aan EG-onderdanen strijdig zijn met het non-discriminatiebeginsel (art. 6 EG-Verdrag).⁴ Daartoe moet evenwel eerst worden vastgesteld of het geding binnen de communautaire werkingsfeer valt,⁵ hetgeen in casu niet het geval was.

In casu weigerde de rechter evenwel de borgstelling op te leggen. Hij stelde vast dat de verweerder de Chinese nationaliteit had. Bijgevoeg kon hij niet genieten van de bescherming geboden door artikel 851 Ger. W. dat enkel geldt ten voordele van Belgische verweerders. Bovendien formuleerde de verweerder zijn verzoek nadat hij reeds een taalwijziging gevraagd had, en dit terwijl de exceptie van borgstelling in *limine litis* dient ingeroepen te worden.⁶

Het opleggen van een borgstelling kan niet automatisch gebeuren. Hoewel de tekst van artikel 851 Ger. W. de indruk wekt van een 'onafwendbaar automatisme',⁷ pleit de *ratio* van de zekerheidsstelling voor het toekennen van een zekere appreciatiebevoegdheid aan de rechter.⁸ Er bestaat geen aanleiding een borgstelling aan de buitenlandse eiser op te leggen wanneer blijkt dat deze niet in de kosten of de schadevergoeding verwezen zal worden.⁹ In casu strekte de eis er toe het *exequatur* te bekomen van een vonnis. Een dergelijk geschil leidt hetzij tot het verlenen hetzij tot het verwerpen van de *exequatur*-aanvraag. Bij gebrek aan tegenvordering bestond er geen aanleiding om de eiser tot betaling van schadevergoeding te veroordelen. Eiseres kon evenwel in de kosten worden verwezen, hetgeen volstaat om het opleggen van een borgstelling te rechtvaardigen.

De rechtspraak lijkt zich te hoeden voor elk automatisme. De *cautio* wordt slechts opgelegd na een voorafgaand, summier onderzoek van de respectievelijke aanspraken van eiser en verweerder.¹⁰ Buiten de hypothesen waarin er manifest geen kosten¹¹ of – bij gebreke aan tegenvordering – geen schade-

4. H.v.J. nr. C-20/92, 1 juni 1993 (A. Hubbard/P. Hamburger), *Jur.*, 1993, I, 3777; H.v.J. nr. C-43/95, 26 september 1996, (Data Delecta Aktiebolag/M.S.L. Dynamics), *Jur.*, 1996, I, 4661; H.v.J. nr. C-323/95, 20 maart 1977 (Echtgenoten D. Charles Hayes en Jeannette Karey Hayes/Kronenberger GmbH), nog niet gepubl. in *Jur.*, H.v.J. nr. C-122/96, 2 oktober 1997 (S.A. Saldanha & MTS Securities Co./Hirox Holding AG), nog niet gepubl. in *Jur.*

5. Voor meer details, zie: M. FALLON, *Les conflits de lois et de juridictions dans un espace économique intégré. L'expérience de la communauté européenne. Recueil des Cours Acad. Haye*, 253, 1995, 60-70.

6. Over de volgorde waarin de verschillende excepties moeten worden ingeroepen, zie Kh. Charleroi, 8 februari 1994, *J.L.M.B.*, 1995, 21, noot A. KOHL.

7. J. ERAUW, noot onder Kh. Antwerpen, 16 mei 1986, *R.W.*, 1986-87, 960.

8. P. ROUARD, *Traité élémentaire de droit judiciaire privé. La procédure civile*, II/3, Brussel, Bruylant, 1977, 442, nr. 524.

9. De Commissaris voor de Gerechtelijke Hervorming schreef al dat, vermits de zekerheidsstelling o.m. tot doel heeft de betaling te verzekeren van de gerechtskosten die de verweerder maakt, zij "niet kan worden gelast wanneer de rechtspleging geen kosten met zich brengt"; Ch. VAN REEBINGHEN, *Verslag over de Gerechtelijke Hervorming*, Brussel, B.S., 1964, 367; vgl. met Cass., 10 september 1987, *Arr. Cass.*, 1987-88, 37 en *R.W.*, 1987-88, 1429, noot J. ERAUW.

10. Kort. Ged. Kh. Brussel, 26 december 1984, *J.T.*, 1985, 123; Arrbr. Brussel, 5 januari 1989, *Soc. Kron.*, 1989, 306, noot P.P. Rb. Brussel, 11 juni 1990, *J.T.*, 1991, 93; Arrbr. Antwerpen, 8 september 1993, *R.W.*, 1994-95, 719; Kh. Charleroi, 8 februari 1994, *J.L.M.B.*, 1995, 21; Brussel, 2 februari 1995, *J.T.*, 1995, 769; Beslagr. Brussel, 7 juni 1995, *Act. Dr.*, 1996, 306; Rb. Brussel, 21 november 1995, *J.L.M.B.*, 1997, 99, Kort. Ged. Brussel, 14 februari 1997, *T.B.B.R.*, 1997, 232 en P. & B. *J.T.*, 227.

11. Bv. wanneer de verweerder wettelijk alle kosten draagt, zie Arrbr. Antwerpen, 8 september 1993, *R.W.*, 1994-95, 719.

vergoeding zijn, moet de rechter m.i. de grond van de zaak onderzoeken alvorens zich over de borgstelling uit te spreken.

Wanneer uit dit eerste onderzoek blijkt dat artikel 851 kennelijk louter wordt ingeroepen om tijd te winnen of de eiser te ontmoedigen, kan de rechter de borgstelling weigeren.

Exequatur van vreemde vonnissen: herziening ten gronde

De tenuitvoerlegging van buitenlandse beslissingen m.b.t. alimentatievorderingen stelt doorgaans geen probleem, gezien het fijnmazige net van verdragen in deze materie.¹²

In casu konden partijen echter niet terugvallen op een verdrag. Het EEG-Verdrag, hoewel toepasselijk op onderhoudsvorderingen, geldt immers enkel m.b.t. beslissingen die uit andere verdragstaten afkomstig zijn. Het Haags verdrag van 1954¹³ kon evenmin soelaas brengen: de Verenigde Staten hebben dit verdrag nooit aanvaard.

Bovendien regelt het slechts de erkenning van beslissingen inzake onderhoudsverplichtingen jegens kinderen, terwijl de New Yorkse rechter de vrouw ook onderhoudsgeld toekende. De rechter was derhalve volledig aangewezen op het gemeen recht van de erkenning.

Krachtens artikel 570 Ger. W. dient de rechter, naast vijf specifieke voorwaarden, ook de grond van het geschil te onderzoeken. Volgens vaste rechtspraak worden vonnissen inzake staat en bekwaamheid *de plano* erkend.¹⁴ Dit houdt in dat de uitwerking ervan in België niet afhankelijk wordt gesteld van een *a priori* rechterlijke controle.¹⁵ Het bovenstaand vonnis past deze leer toe: de rechter baseert zich op het arrest van het Hof te Shangai dat de echtscheiding tussen partijen uitspreekt, zonder dat dit arrest in België ten gronde werd getoetst. *A posteriori* kan dan steeds tot een regelmatigheidscontrole worden overgegaan, die tot de vijf criteria opgesomd in artikel 570-2° Ger. W. beperkt is.

Voor andere beslissingen of voor beslissingen m.b.t. de staat en bekwaamheid die een dwangmaatregel op de persoon of op de goederen beogen,¹⁶ is de herziening ten gronde geen mogelijkheid maar een verplichting voor de rechter.¹⁷

In casu vorderde eiseres het *exequatur* van een beslissing waarin de verweerder tot betalen van onderhoudsgeld werd veroordeeld. Vermits de uitvoering

van deze beslissing mogelijk het aanwenden van dwangmaatregelen meebrengt, veronderstelde de uitvoerbaarverklaring dat de Brusselse rechter het geschil opnieuw onderzoekt. De rechter herinnert aan deze verplichting, doch overweegt dat "het niet tot [zijn] bevoegdheid behoort om te oordelen of de Family Court [...] werd misleid door huidige eiseres". Daarmee lijkt de rechter een restrictieve interpretatie te hanteren van de herziening ten gronde. In deze opvatting wordt de herziening als een negatieve controle beschouwd. De rechter moet slechts een bepaalde minimumstandaard van recht controleeren.¹⁸ Anderen pleiten intendeel voor een volledig nieuw onderzoek van de zaak, zodat het verschil tussen de herziening en een volledig nieuwe procedure enkel in de bewijslast ligt.¹⁹ Het Hof van Cassatie heeft zich nooit duidelijk uitgesproken over de draagwijdte van de herziening.

In de rechtspraak²⁰ en de rechtsleer²¹ wordt gepleit voor de afschaffing van de herziening ten gronde. Niet alleen is het niet duidelijk hoe uitgebreid de herziening moet zijn, bovendien is het onderscheid tussen vonnissen inzake staat en bekwaamheid en andere vonnissen kunstmatig. Het bevoorrechte regime van staatsvonnissen berust op de wens een zekere bestendigheid te waarborgen aan de staat van de persoon.²² Waarom moet deze permanentie slechts voor deze beslissingen gelden? Hoe kan men rechtvaardigen dat een geadopteerde het buitenlandse vonnis tot homologatie van de adoptie²³ in België mag gebruiken als titel zonder daarvoor een bijzondere procedure te moeten instellen, terwijl de verkoper, die de verdeling van de onwillige koper heeft bekomen, eerst het *exequatur* moet aanvragen vooraleer in België tot beslag te mogen overgaan?

Bovendien zijn de vijf voorwaarden van artikel 570, lid 2 Ger. W. ruim voldoende om ongewenste vonnissen te weren.²⁴ Immers, zowel de exceptie van openbare orde als het onderzoek naar de naleving van de rechten van de

18. J. ERAUW, *Beginselen van Internationaal Privaatrecht*, Gent, Story-Scientia, 1985, 285; P. GOTHOT, "Des conditions auxquelles une décision judiciaire étrangère peut fonder en Belgique une exception de chose jugée", (noot onder Cass., 29 maart 1973), *R.C.J.B.*, 1975, 568-570; A. HEYVAERT, *Belgisch internationaal privaatrecht: een inleiding*, Gent, Myn en Breesch, 1995, 34, nr. 70 en 39, nr. 80.

19. G. VAN HECKE en K. LENAERTS, *Internationaal Privaatrecht*, Overdruk uit *A.P.R.*, Brussel, Story-Scientia, 1989, nr. 140.

20. Brussel, 10 maart 1993, *J.T.*, 1994, 789, noot J. VERHOEVEN.

21. Zie voor een algemeen overzicht: J. VANANROYE, "De 'révision au fond' herbekeken. Buitenlandse vonnissen in de Belgische rechtsorde buiten verdrag", *T.B.B.R.*, 1997, 374-418. Adde: F. RIGAUD, "L'efficacité des jugements étrangers en Belgique", *J.T.*, 1966, 285-292 en 302-307; A. HEYVAERT, o.c., 34, nr. 70; F. RIGAUD en M. FALLON, *Droit international privé: droit positif belge*, Brussel, Larcier, 1993, 229, nr. 855. De Commissaris voor de Gerechtelijke Hervorming erkende dat de herziening van het geding niet kritiekloos was maar verdedigde de herziening ten gronde met de overweging: "het is gewaagd gebleken een te groot krediet toe te kennen aan iedere beslissing die uitgaat van een vreemde rechter wiens onafhankelijkheid, bevoegdheid en objectiviteit zelf niet verzekerd zijn". C. VAN REEPINGHEN, o.c., 225. Deze bezwaren kunnen m.i. nochtans worden opgevangen d.m.v. de toetsing aan de internationale openbare orde.

22. Ccl.Proc.Gen. W. GANSHOF VAN DER MEERSCH, Cass., 29 maart 1973, *Pas.*, 1973, I, 730-731.

23. Voor adoptie geldt een bijzondere wettelijke regeling, art. 344bis B.W.

24. Er zijn trouwens geen gevallen bekend waar op grond van een herziening in feite of in rechte de erkenning geweigerd werd. In die zin: M. FALLON en H. BORN, "Chronique de jurisprudence. Droit judiciaire international (1983-1985)", *J.T.*, 1987, 497; "on peut douter de l'utilité réelle de la révision au fond comme motif distinct de refus".

verdediging nodigen de Belgische rechter reeds uit de manier te bekijken waarop in het buitenland recht werd gedaan.²⁵ De afschaffing van de herziening ten gronde zal bijgevolg de dammen niet wijd openen voor buitenlandse vonnissen.

Ook politiek gezien is het handhaven van de "révision" niet wenselijk. Veel landen hebben reeds met deze rechtsfiguur komaf gemaakt.²⁶ Belgische vonnissen kunnen in die landen tenuitvoerlegd worden zonder dat de aangezochte rechter het geschil opnieuw onderzoekt. In zijn huidige formulering kan artikel 570 Ger. W. worden aanzien als een uiting van misplaatst wantrouwen tegenover die landen. Zonder tussenkomst van de wetgever blijft de herziening evenwel integraal deel uitmaken van de executieprocedure.

Patrick WAUTELET
Assistent
K.U. Leuven

Résumé

Le parcours du demandeur étranger devant les juridictions belges est semé d'embûches. Il s'expose en effet à la désuète exception de cautionnement (art. 851 C. jud.). Cette exception qui, noble intention, garantit les défendeurs belges contre les déficiences de demandeurs étrangers impécunieux, peut malheureusement être utilisée à d'autres fins beaucoup moins nobles. C'est contre cette possibilité d'abus que la jurisprudence a réagi en s'arrogeant le droit d'examiner sommairement les prétentions respectives des parties pour s'assurer que l'exception ne cache pas d'intentions dilatoires.

Lorsque ce même demandeur prétend faire exécuter une décision étrangère en Belgique, il devra, sous réserve d'un régime plus favorable établi par traité, passer sous les fourches caudines de la révision au fond. Ce ré-examen du fond de l'affaire apparaît aujourd'hui obsolète et superflu. Il n'en reste pas moins obligatoire aux termes de la loi.

25. H. VAN HOUTTE "De 'openbare orde' als beletsel voor de erkenning of tenuitvoerlegging van buitenlandse vonnissen", *R. W.*, 1973-74, 759-760, nr. 33.

26. Zie voor een rechtsvergelijkend overzicht: J. VANANROYE, *l.c.*, 391-400, nrs. 26-43.

JURISPRUDENCE RECHTSPRAAK

Tribunal de première instance de Bruxelles
25 juin 1997

I CONTESTATION DE PATERNITÉ -
Action intentée par la mère - Délai légal
d'un an - Ratio legis - Délai de forclusion -
Ordre public

I BETWISTING VAN VADERSCHAP -
Rechtsvordering ingesteld door de moeder
- Wettelijke termijn van één jaar - Ratio
legis - Vervaltermijn - Openbare orde

(...)

Attendu que la demande tend à entendre dire pour droit que le premier défendeur n'est pas le père de l'enfant L.B., né à Berchem-Sainte-Agathe, le 24 septembre 1993, inscrit sur les registres de l'état civil de cette commune comme fils de la demanderesse et du premier défendeur;

Attendu que l'enfant L.B. est né le 24 septembre 1993 soit trois ans après la séparation intervenue entre époux;

Attendu que la demanderesse ne conteste pas avoir diligentié la présente procédure après l'écoulement du délai légal d'un an; qu'elle prétend cependant que "l'intérêt supérieur de l'enfant justifierait que cette règle qui n'a qu'un caractère impératif s'efface", le défendeur n'étant pas le père biologique de l'enfant et n'exerçant pas la fonction paternelle à l'égard de celui-ci;

Que certes l'article 3.1 de la Convention de New-York du 20 novembre 1989 relative aux droits de l'enfant approuvée notamment par la loi du 25 novembre 1991 prescrit que dans toutes les décisions qui concernent les enfants, l'intérêt de l'enfant doit être la considération

primordiale;

Attendu que l'article 7.1 de la même convention dispose aussi que l'enfant a dans la mesure du possible le droit de connaître ses parents et d'être élevé par eux; que cette disposition n'implique cependant en rien le droit pour les parents d'établir tardivement un lien de filiation à l'encontre des intérêts de l'enfant;

Que c'est précisément en vue de sauvegarder la stabilité de l'enfant que le législateur de 1987 a entendu limiter dans le temps la possibilité offerte à la mère de l'enfant de contester la paternité présumée de son époux;

Attendu qu'en l'espèce certes le rapport du Dr. D.B. confirme l'affirmation selon laquelle il est exclu que le défendeur soit le père de l'enfant L. âgé actuellement de plus de 3 ans et demi;

Qu'il n'en reste pas moins que le Tribunal se doit de rappeler que le délai endéans lequel la mère doit introduire l'action est un délai de forclusion; que ce délai précis en matière de filiation est certes d'ordre public; qu'il n'appartient pas au juge de l'écarter mais au contraire de soulever d'office l'exception de tardiveté dans le souci d'assurer l'intérêt supérieur de l'enfant qui a guidé le législateur de 1987 dans la détermination particulièrement brève de ce délai;

(...)

25 juin 1997
12e Chambre civ.
RG n° 95/9296/A

Stég.:
Plaid.: Me. Maricot